

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 18 juli 2018

573/2018

Lag om ändring av banlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i banlagen (110/2007) 6 §, samt
ändras 3–5, 8, 12, 15, 22, 25, 25 a, 28 a, 28 c och 43 a §, av dem 3, 25 a, 28 a, 28 c och
43 a § sådana de lyder i lag 567/2016 och 8 samt 22 § sådana de lyder delvis ändrade i lag
1243/2009, som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *järnväg* en en- eller flerspårig bana samt ett järnvägsområde och de byggnader, anläggningar och anordningar som finns där och som behövs för att sköta och trygga trafiken samt för all verksamhet som hänför sig till dessa,
- 2) *järnvägsområde* ett område som behövs för banan, banområdet, byggnaderna, anordningarna och skötseln av trafiken samt för all verksamhet som hänför sig till dessa och behövliga serviceområden för järnvägstrafik,
- 3) *serviceområde för järnvägstrafik* områden som behövs direkt för servicefunktionerna inom järnvägstrafiken,
- 4) *frisiktsområde* ett sådant område i en plankorsning som är fritt från hinder som skymmer sikten mot banan,
- 5) *biområde* ett marktäktområde eller en placeringsplats för marksubstanser som behövs för banhållningen eller ett område som reserverats för anordningar som behövs för banhållningen,
- 6) *skyddsområde* ett område utanför järnvägsområdet som behövs för att främja en trygg användning av banan,
- 7) *banhållning* planering, förvärv, byggande, förvaltning och underhåll av en järnväg och fast egendom som hänför sig till den samt förbättring av en befintlig järnväg,
- 8) *byggande av järnväg* anläggande av ny järnväg och förbättring av befintlig järnväg,
- 9) *bannät* statsägda järnvägar som förvaltas av Trafikverket och med TEN-nätet de järnvägar som hör till ett sådant stamnät eller övergripande nät som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1315/2013 om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet och om upphävande av beslut nr 661/2010/EU,
- 10) *privat spåranläggning* en till bannätet ansluten järnväg som inte är statsägd och inte förvaltas av Trafikverket,
- 11) *väg* enskilda vägar enligt lagen om enskilda vägar (358/1962) samt andra enskilda vägar, landsvägar enligt lagen om trafiksystem och landsvägar (503/2005) och gator enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999),

12) *väghållare* sådana vägdelägare som avses i lagen om enskilda vägar gemensamt eller ett väglag, då ett sådant har bildats, eller en fastighetsägare eller den väghållningsmyndighet som avses i 11 § 1 mom. i lagen om trafiksystem och landsvägar eller kommunen i egenskap av ansvarig för gatuhållningen i enlighet med markanvändnings- och bygglagen,

13) *trafikanordning* trafikljus, vägmärken, avstängnings- och varningsanordningar samt vägmarkeringar.

Med en fastighet jämställs vid tillämpningen av denna lag även ett outbrutet område och fastigheters samfällda område.

4 §

Klassificering av järnvägar

Stomnätet för järnvägar består av banor för snabb persontrafik och tung godstrafik, vilka är av nationell betydelse och dessutom betjänar långväga trafik mellan landskapen. Stomnätet ska erbjuda möjlighet till både snabb persontrafik och effektiv godstrafik.

Det övriga bannätet består av banor för person- och godstrafik, vilka kompletterar stomnätet.

Bestämmelser om vilka banor som hör till stomnätet för järnvägar utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet. Närmare bestämmelser om stomnätets servicenivå när det gäller förmedlingskapacitet, funktion, hastighet och axellaster samt andra faktorer som påverkar servicenivån får utfärdas genom förordning av kommunikationsministeriet.

5 §

Allmänna krav på banhållningen

Bannätet ska utvecklas och underhållas och investeringar ska göras i syfte att främja

- 1) målsättningarna för den riksomfattande trafiksystemplanen,
- 2) uppnåendet av de riksomfattande målen för områdesanvändningen och utvecklingen av områdena samt i samband med planeringen av markanvändningen målsättningarna för samhällsstrukturen och miljön och en ekonomisk områdes- och samhällsstruktur,
- 3) minskning av trafikutsläppen, samt
- 4) möjligheterna att utnyttja data och digitalisering, automatisering av trafiken och förutsättningarna för utveckling av trafiktjänsterna.

Järnvägarna ska med beaktande av deras trafikmässiga betydelse planeras, byggas och underhållas så att

- 1) bannätet erbjuder förbindelser för trygg och fungerande trafik och transporter mellan olika regioner i landet med beaktande av tillgängliga förbindelser, olika befolkningsgruppers trafikbehov och olika näringsgrenars transportbehov,
- 2) bannätet skapar förutsättningar för utveckling av en miljö med många aktörer så att de som bedriver järnvägstrafik har likvärdiga förutsättningar att tillhandahålla tjänster på bannätet,
- 3) de olägenheter som bannätet och järnvägstrafiken förorsakar miljön blir så små som möjligt och att naturresurserna används sparsamt,
- 4) banhållningen inte leder till att någon tillfogas större skada eller olägenhet än behövt,
- 5) järnvägarna trafikmässigt och tekniskt är så funktionella som möjligt, att de från järnvägstrafikens och den övriga trafikens synpunkt är så säkra som möjligt och att syftet med dem uppnås så förmånligt som möjligt,
- 6) områdets nuvarande och planerade markanvändning beaktas,

7) informationen om järnvägarna och deras underhåll uppdateras och är tillgänglig, samt så att

8) järnvägarna och den digitala infrastrukturen i anslutning till dem är kompatibla med det övriga trafiknätet och den digitala infrastrukturen i anslutning till det.

Järnvägar ska byggas när ett allmänt trafikrelaterat behov eller säkerheten kräver det eller för att avlägsna eller minska olägenheter av trafiken eller om markanvändningen kräver det. En ny järnväg kan byggas om det existerande bannätet inte längre svarar mot trafikens eller områdesanvändningens behov, och om dessa behov inte kan tillfredsställas ändamålsenligt eller olägenheterna av trafiken inte kan avlägsnas eller i tillräcklig utsträckning minskas genom att ett banavsnitt förbättras eller trafiksystemet utvecklas i något annat avseende. En järnväg får inte byggas i strid med en plan med rättsverkningar.

Trafiksäkerhetsverket får med tanke på de krav som avses i 2 mom. meddela föreskrifter om banstrukturen och utrustningen samt om trafikordningar vid plankorsningar.

8 §

Allmänt om planering av järnväg

Utredningsplaner och järnvägsplaner gäller projekt för byggande av järnvägar så som föreskrivs i detta kapitel.

När planer görs upp ska banhållaren samarbeta med landskapsförbunden, kommunerna, närings-, trafik- och miljöcentralerna samt övriga myndigheter. Planeringen ska grunda sig på behov av att utveckla järnvägarna, på de riksomfattande målen för områdesanvändningen, på den riksomfattande trafiksystemplanen, på den regionala trafiksystemplaneringen samt på den övriga områdesplaneringen.

12 §

Utredningsplanens innehåll

En utredningsplan skall innehålla en utredning av behovet av att bygga en järnväg eller utveckla bannätet samt av de alternativ som granskats, de grundläggande trafiklösningarna och tekniska lösningarna för banan, järnvägsområdets ungefärliga läge samt en bedömning av verkningarna av järnvägsområdet och järnvägstrafiken, såsom verkningar på väg- och trafikförhållandena, trafiksäkerheten, markanvändningen, fastighetsstrukturen och miljön samt på människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel. Möjligheterna att avlägsna eller lindra menliga verkningar samt en preliminär kostnadskalkyl skall dessutom presenteras i planen.

Utredningsplanen ska innehålla en redogörelse för hur målen för den riksomfattande trafiksystemplanen och den regionala trafiksystemplaneringen enligt lagen om trafiksystem och landsvägar har beaktats.

15 §

Järnvägsplanens innehåll

I en järnvägsplan för byggande av järnväg skall järnvägen och dess läge, användning för olika ändamål, höjdläge, tvärsektion och torrläggning anges så att verkningarna kan bedömas tillräckligt och järnvägen kan märkas ut i terrängen. I järnvägsplanen anges de planerade planskilda korsningarna, plankorsningarna och trafikförbindelserna. Till planen skall fogas en bedömning av järnvägens verkningar samt i den anges de åtgärder som behövs för att avlägsna eller minska de menliga verkningar som byggandet av banan eller tågtrafiken medför.

I järnvägsplanen ska om möjligt ägandeförhållandena beträffande marken beaktas. Av planen ska framgå banans skyddsområden enligt 37 § 1 mom. och plankorsningarnas fri-

siktsområden enligt 38 § 1 mom. samt huruvida mark reserveras för framtida breddning av banan. Till planen ska fogas en uppskattning av kostnaderna för byggandet av järnvägen.

Om en järnväg byggs på en ny plats och den tidigare järnvägen för den gamla sträckningens vidkommande bibehålls som järnväg eller kommer att användas för andra banhållningsändamål, skall bestämmelser om detta ingå i järnvägsplanen.

Järnvägsplanen ska innehålla en utredning om hur man i den beaktat de mål för den riksomfattande trafiksystemplanen och den regionala trafiksystemplaneringen som ställs upp i lagen om trafiksystem och landsvägar. En sådan utredning behövs emellertid inte om vägplanen är baserad på en utredningsplan som vunnit laga kraft och i vilken ingår en tillräcklig utredning om hur man beaktat målen för den riksomfattande trafiksystemplanen och den regionala trafiksystemplaneringen.

22 §

Växelverkan

När en utredningsplan och en järnvägsplan utarbetas ska kommunen, fastighetsägare och övriga sakägare samt de vilkas boende, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas av planen, ges möjlighet att delta i beredningen av planen, bedöma verkningarna av planen och skriftligen eller muntligen framföra sin åsikt i saken.

Innan planen godkänns ska de i 1 mom. avsedda intressenterna ges tillfälle att göra en anmärkning med anledning av planen. Kommunen ska i detta syfte hålla utredningsplanen och järnvägsplanen offentligt framlagda i 30 dagar. Anmärkningarna mot planen ska ges in till kommunen före utgången av den tid under vilken planen är framlagd. Kommunen ska lämna banhållaren sitt utlåtande om den plan som varit framlagd och om anmärkningarna mot den samt de anmärkningsskrifter som lämnats in. Kommunen ska på det sätt som kommunala tillkännagivanden ska kungöras i kommunen i fråga kungöra framläggandet av planen samt på vilket sätt och inom vilken tid anmärkningar kan göras. Tillkännagivandet ska alltid publiceras i minst en tidning med allmän spridning inom det område som påverkas. Banhållaren ska sända ett skriftligt meddelande om att planen lagts fram till de ägare och innehavare av fastigheter inom planens verkningsområde som är bosatta i en annan kommun och som nämns i handlingarna eller annars är kända.

Banhållaren ska meddela sitt motiverade ställningstagande till de anmärkningar som gjorts mot planen. Banhållaren ska underrätta kommunerna inom området om sitt ställningstagande samt dem som gjort anmärkningar och som skriftligen har bett om att bli underrättade och samtidigt uppgett sin adress. Banhållarens motiverade ställningstagande meddelas i det beslut som gäller godkännandet av planen.

Banhållaren ska begära utlåtande om utredningsplanen och järnvägsplanen av de närings-, trafik- och miljöcentraler, landskapsförbund och kommuner vars område planen gäller och på vars område verkningar av planen i övrigt visar sig. Banhållaren ska begära utlåtande också av andra myndigheter, om det behövs för beslutsprövningen.

Om en järnvägsplan som varit offentligt framlagd behöver ändras och ändringens verkningar bedöms vara obetydliga, kan ett enklare förfarande iakttas än vad som föreskrivs i 2–4 mom.

Närmare bestämmelser om förfarandet för växelverkan utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §

Ändring av och mindre avvikelser från planerna

Om det är nödvändigt att ändra en godkänd utredningsplan eller järnvägsplan ska det göras i enlighet med vad som i denna lag och med stöd av den föreskrivs om nya utredningsplaner och järnvägsplaner.

Från en godkänd järnvägsplan får avvikas utan att den behöver ändras, om avvikelsen har ringa verkningar och banhållaren i samband med byggandet prövar att avvikelsen är behövlig och ändamålsenlig.

25 a §

Järnvägsplaner som berör plankorsningar

Utöver Trafikverket kan närings-, trafik- och miljöcentralen utarbeta sådana järnvägsplaner som gäller plankorsningar och som avses i 20 § 2 mom. och på centralen tillämpas i detta sammanhang vad som i detta kapitel föreskrivs om banhållaren.

28 a §

Tillstånd för byggande och flyttande av en plankorsning

Nya plankorsningar får byggas bara inom det bannät som inte hör till stomnätet och TEN-nätet. Av särskilda skäl får en ny plankorsning byggas på ett sådant banavsnitt inom stomnätet och TEN-nätet där banans högsta tillåtna hastighet permanent är högst 50 kilometer i timmen. En plankorsning inom stomnätet och TEN-nätet får flyttas, om flyttandet i betydande grad förbättrar säkerheten vid plankorsningen eller om det finns andra särskilda skäl till det.

För byggande eller flyttande av en sådan plankorsning som avses i 1 mom. krävs tillstånd av banhållaren. Tillståndet kan vid behov beviljas för viss tid. Banhållaren kan meddela tekniska föreskrifter om innehållet i tillståndsansökan. Väghållaren kan beviljas ett sådant tillstånd om det behövs för en nödvändig trafikförbindelse och säkerheten vid plankorsningen tryggas med hjälp av säkerhetsanordningar eller andra arrangemang. Tillstånd behövs inte om plankorsningen anges i en sådan godkänd vägplan som avses i landsvägslagen.

Om användningen av en plankorsning ökar betydligt eller dess användningsändamål ändras, ska väghållaren hos banhållaren ansöka om ett tillstånd som berättigar till den ökade eller ändrade användningen.

Banhållaren kan bevilja tillstånd för byggande av en tillfällig plankorsning för den tid arbete pågår eller då det finns andra särskilda skäl till det, om plankorsningen inte äventyrar trafiksäkerheten. På en tillfällig plankorsning tillämpas vad som föreskrivs i 28 b och 28 d §.

Banhållaren kan förena tillståndsbeslutet med villkor som gäller byggandet av plankorsningen eller en ny användningsform för den, underhåll eller avlägsnande av plankorsningen, eller en väg som ansluter till plankorsningen.

Innan ett tillstånd för plankorsning beviljas ska banhållaren höra de järnvägsoperatörer som trafikerar banavsnittet i fråga.

28 c §

Tillstånd att korsa en järnväg

Banhållaren kan bevilja tillstånd att vid en plankorsning korsa en järnväg med snöskoter eller något annat terrängfordon, dock endast på sådana banavsnitt som inte hör till

stomnätet och TEN-nätet. Av särskilda skäl kan tillstånd att korsa en järnväg i anslutning till en plankorsning inom stomnätet och TEN-nätet beviljas.

Tillstånd att korsa en järnväg får beviljas bara om det med hjälp av tillståndsvillkor säkerställs att användningen av terrängfordon inte skadar banan eller funktionen hos järnvägsområdets konstruktioner, inte medför olägenhet för banhållningen och inte äventyrar trafiksäkerheten. Ett tillstånd att korsa en järnväg kan vid behov beviljas för viss tid.

Banhållaren kan för viss tid bevilja polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet tillstånd att för övervakningsuppdrag i terräng korsa en järnväg vid en plankorsning med snöskoter eller något annat terrängfordon också på andra banavsnitt än sådana som avses i 1 mom., på de villkor som anges närmare i tillståndet.

På sådana plankorsningar och tillstånd att korsa en järnväg som avses i denna paragraf tillämpas 18 § 4 mom., 28 a § 3, 5 och 6 mom. samt 28 b §.

43 a §

Rätt att föra talan vid en järnvägsförrättning

Det som i detta kapitel bestäms om banhållaren då denne ansöker om en järnvägsförrättning eller vägförrättning för en enskild väg eller för talan vid en järnvägsförrättning gäller också den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen när det är fråga om ärenden som berör bannätet.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2018.

På utredningsplaner, järnvägsplaner och banprojekt som har börjat utarbetas eller genomföras men inte är färdiga vid ikraftträdandet av 5, 8, 12 och 15 § i denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av nämnda paragrafer. På avtal som Trafikverket och närings-, trafik- och miljöcentralen har ingått med en utomstående serviceproducent före ikraftträdandet av 5, 8, 12 och 15 § i denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av nämnda paragrafer.

Helsingfors den 13 juli 2018

Republikens President

Sauli Niinistö

Kommunikationsminister Anne Berner